

NOCTUA

SIVE

NOVA EX BIBLIOTHECA VETERINARIA

Kiadja a Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Könyvtára

2007. március

11. évfolyam 1. szám

LABOR OMNIA VINCIT

A könyvtáros mindig a múlt és a jövő határán egyensúlyoz: munkájának lényege, hogy az emberiség felhalmozott tudására támaszkodva a jövő felismerése, tudományos teljesítmények világrajztétét segítse. A **Noctua** tíz évének áttekintése érdekes tanulságokkal szolgálhat, így engedjék meg, hogy a 11. évfolyamot egy kis kronológiával kezdjem. Az események felsorolása elé kívánkozik néhány összefoglaló gondolat.

Az Állatorvostudományi Egyetem Központi Könyvtára 1997-ben azzal a szándékkal indította útjára hírlevelét, hogy az egyetem dolgozóit és az állatorvosokat tájékoztassa az új lehetőségekről. Már a második szám eljutott a MÁOK tagjaihoz az *Állatorvosi Kamarai Hírek* mellékleteként. Kilenc éven keresztül kapták a négyoldalas újdonság-értesítőt, amely jellemzően tömör híreket, internetes és hagyományos forrásokat bemutató bibliográfiákat, könyvismertetéseket tartalmazott, és pontosan bemutatta a könyvtár életét: a dolgozókat, szolgáltatásokat, fejlesztéseket, pályázatokat, használatot, költségvetést stb. A **Noctua** sorsa ilyen módon szorosan összekapcsolódik a Kamara lapjának sorsával, és ennek megfelelően az elmúlt évben már a *Kamarai Állatorvos* "rovataként" látott napvilágot. Ez az új helyzet arra inspirálta a könyvtárat, hogy hosszabb, a folyóirat stílusához jobban illeszkedő anyagokkal jelentkezzen.

A tíz esztendő áttekintve pontosan kitapintható bizonyos tendenciák. Az egyik legfontosabb, hogy a kilencvenes évek vége volt az "extenzív" fejlődés időszaka. Ekkor sikerült felújítani a könyvtár épületét, új adatbázisokat bevezetni, komolyabb súllyal megjelenni az interneten. A 21. század első éveit jelentős hangsúlyeltolódást mutatnak: a forrásmegosztás érdekében a könyvtárak együttműködése szorosabbra fűződött; az elektronikus szolgáltatások (honlap, digitális könyvtár, teljes szöveges gyűjtemények, interneten elér-

hető adatbázisok) egyre fontosabbak lettek; bővült a számítógép-park és egyre fokozódik a használatképesség jelentősége. Az utóbbi két-három évet az anyagi források folyamatos szűkülése jellemzi. Hogy ezeket a nehézségeket mégsem éljük meg tragikusan, az részben a kar támogatásának, részben annak tudható be, hogy ezt az időszakot az "intenzív" fejlődés szakaszának tekintjük. Szívós munkával igyekszünk követni az elektronikus-virtuális könyvtári irányba történő eltolódást: fejlesztjük honlapunkat, távszolgáltatásainkat, és támogatjuk olvasóinkat e lehetőségek minél hatékonyabb kihasználásában. Elkészültek tankönyveink és oktatási anyagaink magyar és angol nyelven, nyomtatott és internetes formában. Közben felméréseket végeztünk, és igyekszünk ezek eredményeire támaszkodva folyamatosan javítani a szolgáltatások minőségét.

Ha nem a könyvtárat, hanem a külvilágot nézzük, akkor is kitapinthatunk bizonyos fejlődésvonalakat. Könyvismertetés "rovatunkban" öröndetesen sok, az egyetem oktatói által írott művet mutattunk be a külföldi csemegek mellett. A bibliográfiák és az internet-források általában az állatorvos-társadalmat

aktuálisan érdeklő kérdéseket igyekeztek feloldozni: PRRS, BSE, száj- és körömfájás, alternatív gyógyászat, élelmiszer-biztonság, fájdalomcsillapítás, Európai Unió stb. tartoznak ebbe a vonulatba. Sajnos az utóbbi években hiába tartjuk vizsla módra orrunkat a szélbe, kevés a sokakat érdeklő téma. A gyakorló állatorvosokkal szorosabbra fűződő kapcsolat révén erőteljesebben érzékeljük az állategészségügy, az állatorvosok egzisztenciális problémáit, amelyek megoldásában – sajnos – nem tudunk sokat segíteni.

Hírt adtunk a hazai és külföldi társkönyvtárak kezdeményezéseiről, az általuk felkínált szolgáltatásokról, adatbázisokról. A kilencvenes években az OÁIR és az Országos Állategészségügyi Intézet honlapjának kialakítása, 2000 után az Európai Unió gyűjtemények (pl. az Országos Mezőgazdasági Könyvtárban), az Elektronikus Információs szolgáltatás elindítása, a digitális könyvtárak és folyóirat-gyűjtemények létrejötte voltak a legfontosabb események.

Ez alatt a tíz esztendő alatt jelentős személyi változások történtek a könyvtárban, amelyekből használóink nem sokat éreztek: munkánk (és a **Noctua**) folytonosságában nem volt zökkenő. Illendő, hogy a szerkesztő köszönetet mondjon a könyvtár igazgatóinak, Cserey Lászlónak dr.-nak és Szabóné Szávay Juditnak, akiknek támogatását élvezte, régi munkatársainak – különösen Haralyi Krisztinának és Varga Zsoltinak –, akik már máshol dolgozva éveken át végezték a **Noctua** technikai szerkesztését, Drobinoha Angélnak, Makrai Tímeának és Schönner Ágnesnek, akik sok értékes cikkel gazdagították a hírlevelet, gyakorlókainknak, akik szintén beszámoltak a könyvtárunkban végzett munkájukról, állatorvos-szerzőinknek, akik segítségünkre siettek, amikor a választott téma meghaladta szakértelmünket, és természetesen a könyvtár mostani csapatának. Nekik és minden kedves Olvasónak ajánlom ezt a régi jelmondatot: *Labor omnia vincit improbus*. (Vergilius: Georgica I. 145.) – Kitérő munkával minden legyőzhető. (O. É.)

KIS NOCTUA KRONOLÓGIA

Válogatás a hírlevélben feldolgozott eseményekből és témákból

1997

Könyvtári élet

- A könyvtár felújítása (az olvasóterem bővítése, a számítógépek elhelyezése az olvasóteremben – addig 2 olvasói gép volt –, festés-mázolás)
- Részvétel a koppenhágai ICAHIS-en

Kiadvány

- A katalógus és a levéltári fondjegyzék az internetre kerül
- Magyar Állatorvosi Bibliográfia 1. CD ROM kiadás

Minőségbiztosítás

- Állatorvosi folyóiratok olvasottságának felmérése

Külvilág

- Együttműködés a Magyar Állatorvosi Kamarával
- EU gyűjtemény nyílik az Országos Mezőgazdasági Könyvtárban
- CONSULTANT
- PubMed

1998

Könyvtári élet

- A Díszterem (olvasóterem) felújítása, csillárcsere
- Természetfotó kiállítások megindítása

Külvilág

- Kassai: Veterinary helminthology
- VetInfo, vetm@il
- Országos Állategészségügyi Információs Rendszer

1999

Könyvtári élet

- Adatbázis-konzorciumok: az FSTA és a Zoological Record adatbázisok beszerzése, csatlakozás a Biological Abstracts konzorciumhoz
- Nyolc olvasói számítógép
- CD-ROM kölcsönzés bevezetése
- Honlap a SZTAKI oldalán

Kiadvány

- Dokumentumok a magyar állatorvosi oktatás történetéhez IV. 1876-1945 (Drobinoha Angéla)

Külvilág

- FoNoVet, Laczay: Toxikológia, Lehel: Mérgező állatok, állati mérgek
- Megújult az OÁI honlapja

2000

Könyvtári élet

- A könyvtárépület külső felújítása
- Szervezeti megújulás: Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Könyvtár
- Saját kezelésű honlap indítása

Külvilág

- Gaál: Állatorvosi klinikai laboratórium

- diagnosztika
- Állatorvosi informatika
- Könyvvásárlás az interneten

2001

Könyvtári élet

- Videó olvasóhely

Kiadvány

- Könyvtári informatika tankönyv megjelenése online
- Minőségbiztosítás
- Könyvtári informatika oktatása – kérdőív

Külvilág

- Felmérés az állatorvosok tájékozódási szokásairól Nagy Britanniában
- Elektronikus források: Mosby's Veterinary Guide to the Internet, Vetgate – tutórium, elektronikus folyóiratok, IVIS
- EU jogszabály-fordítások
- Tényeken alapuló orvoslás
- Munkavédelem, munkabiztonság

2002

Könyvtári élet

- Katalógus az interneten, saját honlapunkon
- Számítógépes oktatóterem megnyitása (10+4 gép)
- Kiadványok (az interneten)
- InterVet tutórium
- Történelmi arcképek: Jeles napok, jeles emberek

Külvilág

- Fehér György: A háziállatok funkcionális anatómiája
- Csukás Zoltán professzor életútja (Jávorka, Ernst [szerk.]
- Elektronikus Információs szolgáltatás (Web of Science, Science Direct stb.)

2003

Könyvtári élet

- ICAHIS 4 – Állategészségügyi Információs Szakemberek IV. Nemzetközi Konferenciája "Papírról bitekre – Átalakulóban az állat-egészségügyi információ" megrendezése
- Reference Manager – adatbázis-építő szoftver beszerzése

Kiadvány

- Könyvtári informatika: angol nyelvű tankönyv nyomtatásban és elektronikusan
- Dokumentumok a magyar állatorvosi oktatás történetéhez V/1. (1945)1946-1952 (Szerk.: Cserey Lászlóné dr.)
- Dokumentumok a magyar állatorvosi oktatás történetéhez V/2. (1953-1962) (Szerk.: Cserey Lászlóné dr.)

Külvilág

- Vörös - Karsai: Állatorvosi belgyógy. 2.
- Kassai: Helminthológia
- Vetési - Mészáros: Állatorvosi hisztopatológia
- Kállay: Laborállatkönyv
- EBSCO
- PDA az állatorvosi praxisban
- E-könyvek

- EU-s internet források

2004

Könyvtári élet

- Honlap megújulása
- Részvétel az EAHIL 9. konferenciáján

Kiadvány (az interneten):

- Történelmi arcképcsarnok: Jeles állatorvosok művészi ábrázolásokon.
- Digitális történelmi könyvtár
- Virtuális séta a könyvtárban

Minőségbiztosítás

- Felmérés: olvasói elégedettség, állatorvosok információhasználati szokásai
- Minőségbiztosítási projekt a KM kezdeményezésére

Külvilág

- Rafai: Állathigiéniá. A sertés-, a szarvasmarha- és a háziyúk-tartás higiénája és állomány-egészségtana
- Fekete: Állatorvosi takarmányozástan és dietetika
- Fotóünnep
- Hungarovet
- MATARKA
- ViFaVet

2005

Könyvtári élet

- Vet Stream, Biotechnology abstracts adatbázisok egy évre
- Régi könyvek örökbefogadása

Kiadvány (az interneten)

- Könyvtári informatika állatorvosok és zoológusok számára – távoktatási tananyag
- Mészáros: Állatorvosi tanintézményünk 1818-tól 2004-ig elhunyt tanárainak és előadóinak sírjai magyarországi temetőben.

Külvilág

- Kassai: Szemenszedett bölcsességek
- Rózsa Lajos: Élısködés: az állati és az emberi fejlődés motorja
- Fehér: Háziállatok tájékozódási anatómiája – online változat
- Állattartás az EU csatlakozás után
- Szabad hozzáférés az interneten

2006

Könyvtári élet

- A kar publikációinak tudományometriai elemzése
- Honlap-fejlesztés
- Részvétel az EAHIL 10. konferenciáján

Kiadvány (az interneten)

- Könyvtári informatika állatorvostan hallgatók számára – távoktatási tananyag angol nyelven
- Keresősuli

Minőségbiztosítás

- Az internet korszak gyermekei: felmérés a hallgatók számítógép- és internet-használatáról

Külvilág

- Kamarai Állatorvos
- A hírcsatornák térhódítása

KÖZVETLEN KAPCSOLAT

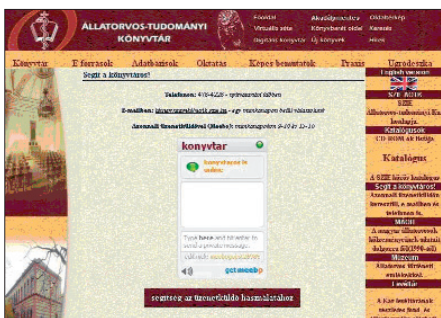
Új online szolgáltatások

Az ezredforduló táján megjelent új fogalom, a "web 2.0" a könyvtáraknak is sok új lehetőséget kínál, többek között arra, hogy az olvasókkal a weben keresztül is közvetlenebb kapcsolatba kerüljenek. Az elmúlt évben igyekeztünk honlapunkat úgy megújítani, hogy modernebb formájával és új szolgáltatásokkal (például keresés a honlapon, oldaltérkép) segítsük annak használatát.

Most két újabb lehetőségre szeretném felhívni a figyelmet, amelyek reményeink szerint megmutatják, hogy a 21. században "a könyvtárban való jelenlét nem tűnik el, inkább virtuálizálódik" ¹.

Katalógusunk külseje és tartalma egyaránt megújult: saját belépési kóddal (amelyet a könyvtárostól lehet kérni) megnézhetjük aktuális kölcsönzéseinket, és a lejáratú idő előtt kétszer meg is hosszabbíthatjuk azokat. A katalógusban való kereséskor, ha a kiválasztott műből nincs bent kölcsönözhető példány, akkor előjegyezhetjük azt. Itt találunk segítséget a "saját katalógus" használatához és a kereséshez is.

Ezt egészíti ki a másik újdonság, a **Segít a könyvtáros!** szolgáltatás. Itt a hagyományos telefonos és e-mail mellett azonnali üzenetküldőkön keresztül is lehet kérdezni. Ennek két módja van:

1. a honlapon keresztül (ekkor nem kell telepíteni semmit, és csak a könyvtáros és a kérdező látja a beszélgetést) hétköznap 9-10 és 15-16 között:

<http://konyvtar.univet.hu/konyvtar/aska.php>.

2. a Skype-on keresztül, ahol Winkler Bea (Skype azonosító:winklerbea) várja a kérdéseket munkaidejében. (W.B.)

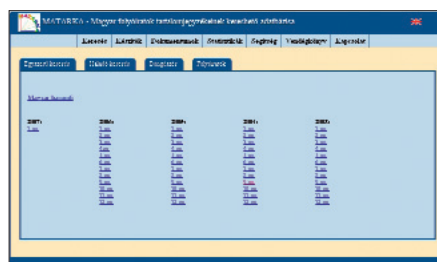
KERESŐSULI

Keresősuli 8. Milyen aktuális témákról írtak a ... magyar folyóiratban?

MATARKA

A *Magyar folyóiratok tartalomjegyzékeinek kereshető adatbázisa* több mint 500 hazai kiadású folyóirat tartalomjegyzékét teszi kereshetővé, gyakran a folyóirat indulásától kezdve, a legkülönbözőbb szakterületekről. Böngészhetünk a szerzők és címszavak között, amikor rögtön látjuk, hány cikkben szerepelnek a kifejezések, de közelíthetünk a folyóirat felől is, amikor a feldolgozott évek, számok tartalomjegyzékét egyenként megtekinthetjük.

Egyszerűen nyissuk meg a Folyóiratok fül alatti oldalt, ahol az ábécé betűiből választva a keresett folyóiraatra ugorhatunk. A folyóirat címe alatt megtaláljuk fontosabb jellemzőit, illetve látjuk, hogy hány év és szám került feldolgozásra. A számokra kattintva feltárul a tartalomjegyzék.

Sajnos az állatorvosi szempontból legérdekesebb folyóiratok (*Magyar Állatorvosok Lapja, A sertés, A baromfi, Magyar baromfi, Állattenyésztés és takarmányozás* stb.) a feldolgozott periodikák azon 85 százalékához tartoznak, amely nem kínál azonnal teljes szöveggel elérhető cikkeket.

A szükséges tanulmányokat megrendelhetjük az Országos Széchényi Könyvtártól, ha a találati halmaz fölött a **"Cikkmásolat megrendelése"** lehetőségre kattintunk. A kiválasztott és mentett tételjegyzéken szereplő cikkek e-mailben, telefonon az Állatorvostudományi Könyvtártól is megrendelhetők.

Keresősuli 9. Milyen magyar cikkek vannak a ... kapcsolatban?

A Magyar folyóiratok tartalomjegyzékeinek kereshető adatbázisa több mint 500 hazai kiadású folyóirat tartalomjegyzékét teszi ke-

reshetővé. Ne feledjük: mivel tartalomjegyzékekről van szó, **csak szerző és cím alapján tudunk keresni!**

Az **egyszerű keresés**be beírt kifejezéseknek együtt kell szerepelniük! Írjuk be a **"Cím-részlet"** sorba pl. a kullancs szót: ebben az esetben az összes olyan címet megkapjuk, amelyben a kullancs karaktorsor megtalálható. Jelenleg 30 ilyen tétel van, a legrégebbi 1886-ból. A csonkolás mind a szerző, mind a címrészlet esetében automatikus! Akár a szó előtt, akár utána szerepelnek további betűk, találatként megkapjuk.

Szűkíthetjük keresésünket időszakra, szakterületre, folyóiraatra és a teljes szöveges dokumentumokra. Az azonnal elolvasható teljes cikkeket is megkapjuk, ha kereséskor bejelöljük a **"Csak teljes szöveggel elérhető cikkek"** négyzetet. A találatok kijelölhetők, nyomtathatók és fájlba menthetők.

Ha egy adott szerző, például Kotlán Sándor kullancsokkal kapcsolatos közleményeit keressük, nevét egyszerűen beírhatjuk a **"Szerző"** mezőbe, de választhatjuk a **haladó keresést** is. Itt el kell döntenünk, hogy szerzőre vagy címre keresünk. A kifejezéseket pedig ÉS (AND), VAGY (OR), NEM (NOT) kapcsolattal köthetjük össze. A cím kulcsszavak esetében alkalmazható a csonkolás (hátralól), de a szó közepén is helyettesíthető egy vagy több karakter. **Figyelem:** A VAGY (OR) kapcsolatot tegyük a keresés elejére, mert ha a végére hagyjuk, az utána álló kifejezést külön "adja" a kereséshez a rendszer!

KI MIBEN SEGÍT?

Szabóné Szávay Judit - könyvtár főigazgató: szervezés, könyvtárügy, publikáció-elemzés
Bábásné dr. Apostol Ilona - olvasószolgálat, feldolgozás

Edelényi Ottília - titkár: ha nem tudja, kihez forduljon

Hajdu Gábor - rendszergazda: adatbázisok, hálózat, számítógépek

Kiss Márton, dr. - levéltár

Kurják Jánosné, Margit - fénymásolás

Miszori Katalin - olvasószolgálat, elektronikus folyóiratok, használóképzés

Oláh Edit - könyvtárközi kölcsönzés, tájékoztatás folyóiratokról, olvasószolgálat, Magyar Állatorvosi Bibliográfia

Orbán Éva - igazgatóhelyettes: olvasószolgálat, használóképzés, múzeum, Noctua Pádár Éva - olvasószolgálat, használóképzés, tanszéki könyvtárak módszertani gondozása

Szegediné Nagy Aranka - szakkönyvek beszerzése, feldolgozás

Tóth Jánosné, Piroska - dokumentumrendezés

Winkler Bea - olvasószolgálat, honlap-szerkesztés

Az e-mail címek formája: vezeteknev.keresztnev@aotk.szie.hu.

¹ Sherman, Will: 33 dolog, amiért még nélkülözhetetlenek a könyvtárosok. Készült: 2007. február 9. URL: <http://ek.klog.hu/?p=304>,